

צח:

גיד הנשה פרק שביעי חולין

עין משפט
גרי מצוה

א (מ"י) מיט' הסלמת
משנה הקדומה הלכה טו:
פ"ב מ"י פט"ו וז"ל
מלכות אלוהים
הלכה כל (ט"ו) ש"ע י"ד
סמן לט' סוף פ':

שיטה מקובצת:

6 רעם אהל מחבשלת:
7 וללישנא קמא
8 אחרת: 9 ולתא מילתא
10 קמי' זתי: 11 דהא קים לן
כתי' מאחרי רבים: 12 אלא
מרבנן בעינן ששים והכי
נמי שמעינן: 13 דרעה
לומר דטעם בעיקר דקאמר
לפי טעם גמור הוא אלא
טעם לן דהו' קאמר דהא
בטל קמי' וסי' וכו' הי'ג
אמר בקדשים ואיני גמרי:
14 אף כשאר קדשים בקי'
15 כדורע בשלה:

רבינו גרשום:

אין בשלה אלא שלימה.
כלומר ללישנא קמא
שלימה שלימה תבשל
על האהל כלומר חתך
הוא והדר מבשלה על
האל. ואיבעית חיובא
דכ"ע מחתך חתך לה
ומבשל לה. מר סבר
בבבא א"ל וזו רשבי'
וזהו סבר בקורה להוד
והו' וכו'. ומא דקאמר
אין בשלה אלא שלימה
דלישנא טהור לוי ובשלה
בקורה להוד. ללישנא
קמא אליבא דרבויי הכל
למנוח מן הזרוע בשלה
כי יחיה בר אבא בשם
ר' יוחנן שאלו בר בר יוחנן
כמאה. מאן דאמר כששים
קסבר כלומר בשר ועצמות
ולא וחי אלא ששים
כי שפעם גרול יש בו
לבוש ולא הוא ליה כל
האל אלא כששים ונמרון
מינה דאיסור תבשל עם
היתר ולא נאסר היתר.
קסבר בשר לבבוי מש
משערי' בו דבורע מש
בשר בו דהו' כאל
מאה חלקים בשר כבורע:
מיתבי וזו היתר הבא
מכלל איסור. כלומר הזרוע
שנתבשל עם האהל וזו
היתר הבא מכלל איסור
שחורע מוקדשין ואין
מותר לישראל ששתה
לכתן הוא והואיל ש'
חולין תבשל עמי ואע"פ
מותר לישראל לפעוטי
מאי לא למעוטי בו
כלומר לאו לפעוטי כל
איסורין שבתורה שאם
תבשל עם היתר שאסור
אפי' ששים. אמר אבי
לא צריכא לר' יהודה
זוהי כלומר הא דתנן
וזהו היתר הבא מכלל
איסור לאו לפעוטי כל
איסורין שבתורה. אלא לר'
יהודה איצטריך לומרנא.
ולייגמר מינה כי כלומר
לומר דכ"ע מיהו ר' יהודה
הו' הזרוע בשלה דכמה
התם בטל אפי' שהוא
מין במינו כך יהו בטלין
כל איסורין שבתורה איצט
דמיין במינו. הא גלי דהתנא
ולתק הבתן מרם העיר
כי כלומר שמיטה השני
וכע"ז דם הטר מרובה
מבשערין לקרנות המוכח
מזכיר הכתוב דהשני
כדם הטר שהוא מין השני
ולא בטל ומיטה גמרי
ר' יהודה דתין כמיט
לא בטל:

אין בשלה אלא שלימה. פירש בקונטרס דלא נמפרש בלחה
לשון ונראה לפרש דמשמע בשלה כמו שכל לר' דגושה
ומפיק ה"א כמו שיש לה כלומר כמו שיהא: דברוי' ע"ש
בהרי א"י מבשלה. לכן מקרא יולא מידי פשוטו אבל לאיכא
דלמרי דנקדשה אחרת מבשל לה
למנא קמא מוליא אותו מידי פשוטו:
מר סבר מחתך לה והדר מבשלה. אה.
פירש בקונטרס דהיינו מ"ק
ושלימה דקאמר היינו דלון מחתכין
לחמיכות והשתא לא היו מר סבר
קמא ללישנא קמא כמ"ס קמא דאיכא
דלמרי דהו' ר"ש ונראה לפרש מר
סבר מחתך לה והדר מבשל לה היינו
ר"ש בן יוחאי אבל מ"ק סבר דמבשל
והדר מחתך והיינו שלימה דקאמר
שתא מחבשת לאחר גישול והשתא
הו' מר סבר קמא ר"ש בן יוחאי
כמו לאיך לישנא ומיהו ללישנא
בתרא דרין לומר שלימה היינו שלא
ימחכנה מחיכות:

ומאן דאמר כששים סבר בשר
ועצמות בו. ללו דרשא
גמורה היא למילף מינה לענין מין
בשאינו מיני דטעם בעיקר דלוריייתא
דהכא מין נמינו הוא דמדלוריייתא
בעיליה ברובא בלש' ששים ומאה
קבלה היתה בלש' ואסמכתא אהאי
קרא ומכל מקום פריך שפיר מהא
דמינו וזו היתר הגל מכלל איסור
דמשמע שיש כלן היתר דעלמל
אסור כיוצא בו: לאו אשעוטי ב'
איסורין שבתורה. ואל"ת ומאי קושיא
דילמא היינו דוקא לענין שאין
מנטעלין איסור לכתמילה והכא שרי
י"ל דלשון זהו היתר הגל מכלל
איסור משמע מכלל דבר האסור
לאיכיל: מאן חיות דגמרינן טהא בו. וזף על גב דלחומרא
מקשינן כיון דאיכא לאוקומי קרא דדס הפר בעולין כרבנן בהקומן
רבה (מנחות דף כג:) אית לן למילף מזרוע בשלה אש"ג לנולקא וכן
בסמוך פריך (ט) דלדרבה יוגמר מהכא לנולקא דאיכא לאוקומי
קרא דחטאת למר ומאה למר פוסק הטעם ואסמכתו נמי אלא קרא ועוד
שליש מינין (גיר דף לו:): לחומרא גמרינן דמדלוריייתא
ברובא בש"י. ואל"ת הא תינה בנינו אבל בשאינו מינו לא בעיל
דטעם בעיקר דלוריייתא וי"ל דלאו דרשא גמורה היא כדפרישית
ולענין מין נמינו גמרינן לחומרא ובשאינו מינו קים להי דביות
מששים למר ומאה למר פוסק הטעם ואסמכתו נמי אלא קרא ועוד
דומינן פוסק נפחות מששים או ממאה א"כ הא דילפינן לאסור עד
ששים ומאה חומרא בעלמא הוא: ר"ב אבי' א' נצרכא א"א
אשעם בעיקר דבקדשים אסור. פירש בקונטרס דהו' למעוטי שאר
קדשים אבל חולין שפיר ילפינן מינה למאה וששים דמדלוריייתא בעילי
ברוב וילפינן מהכא להחמיר דלא ליבטל אלא נמאה וששים משמע
דר"ל דטעם בעיקר דקאמר לאו ו' לטעם גמור הוא דהא בעיל נמאה
וששים אלא טעם כל דהו' קאמר וגם ל"ל דכ"ג אסור בקדשים וע"ג
דלא הו' אלא משאו וכי פריך וליגמר מינה היינו דלישתרו א' (דף כג)
קדשים בק' וס' כדורע בשלה והשתא תימה כיון דהכא לא איירי
בעטם גמור אלא בכל שהוא מי דחקו לפרש דרבה אית ליה טעם
בעיקר בחולין לאו דלוריייתא כיון דהכא לא איירי בעטם גמור אלא
בכל שהוא כדפרישית ועוד תימה דעל כרחיק אין כל שהו' אסור
בקדשים דלא אסר בשמהו אלא עולין דוקא לרבנן בעיני לר'
יהודה כדלמרינן בהדיא דבהקומן רבה (מנחות דף כג:) וכן כ"ג
ואכלן פטור וקאמר שמע מינה נתן טעם ברוב לאו דלוריייתא אלמא משמע דלפילו כדי נמינת טעם לא אסר בנינו זרוע בשלה וחטאת
דשמעתינן נמינו עסקינן ועוד אמר בהקומן רבה (מנחות דף כג:) שתי מנחות (ש) שנקמנו ותבעדו דבעל ברוב לרבנן דלמרי מין בנינו בעיל
אלמא אין כל שהוא אסור בקדשים וכן בכמה דוכתין ונראה לפרש דהכא איירי בעטם גמור דבקדשים אסור מקרא דחטאת והוא הדיון
דבחולין אסור מקרא דמשרת אלא נקט קדשים משום דכורע בשלה דהו' קדשים קאי והכא שרי דפעמים שחורעו ומקתא מן האל
הו' חוץ לרובע ועומן הורע טעם גמור שחורעו ויחזיק נמי שיש משמנות הזרוע הרבה על אותו מקתא עד שלא יחא רובע באותו
מקתא לבעלו ובכל ענין שיבשל היתר הכחוש ורבה לא פליג אר' יוחנן דמשרת אהא לטעם בעיקר ודרשה גמורה היא ולא אסמכתא
דמד"ע דשמע לרבנן דדרש לה להיתר מנטרף לאיסור דלקי והו' הדיון דלרבנן דמוקי לה לטעם בעיקר נמי לקי והא דלמרי אביי
בפרק כל הבשר (דף קמ' קה.) ש"מ טעמו ולא ממשו בעלמא דלוריייתא דהי דרבנן מבשר כחלב מאי טעמא לא גמרינן להו' דחדוש הוא א'
חדוש הוא וע"ג דליכא נתן טעם נמי אמר (דף קמ' קה.) רבה דלשן אסרה מורה פירוש לעולם דרבנן התם ידחו בעלמא דלוריייתא ברובא
לא מתיק ובפרק בתרא דמסכת ע"ו (דף סו.) דלמרי רבי יוחנן טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו ו"והיינו בעלמא דמדלוריייתא ברובא
בטל וטעמו וממשו דקאמר התם דלוקין כגון שהאיסור בעין ומכירו וכי קמני טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו
ה"ה אפילו טעמו וממשו אס אין מכירו אלא מילתא דפסיקא נקט בכל ענין אי נמי נקט ולא ממשו לרבותא דאפ"ה אסור
ועוד

אין בשלה אלא שלימה ר' שמעון בן יוחאי
אומר אין בשלה אלא שנתבשלה עם האהל
דכולי' עלמא בהדי איל מבשל לה מר סבר
מחתך לה והדר מבשל לה ומר סבר מבשל
לה והדר מחתך לה ואי בעית אימא דכ"ע
מחתך לה והדר מבשל לה מיהו מר סבר
בהדי איל מבשל לה ומר סבר בקדרה אחרת
מבשל לה ללישנא קמא אליבא דרבויי הכל
ללישנא בתרא אליבא דרבי שמעון בן יוחאי
מאן דאמר כששים סבר בשר ועצמות
בהדי בשר ועצמות משערינן והוה ליה
בששים מאן דאמר במאה סבר בשר בהדי
בשר משערינן והוה ליה במאה ומי ילפינן
מינה והתניא זהו היתר הבא מכלל איסור
זהו למעוטי מאי לאו למעוטי כל איסורין
שבתורה אמר אביי לא נצרכא אלא
לרבי יהודה דאמר (ב) מין במינו לא בטיל
קב"ל דהכא בטיל וליגמר מיניה גלי
רחמנא וילקח מדרם הפר ומדרם השעיר
תרוייהו בהדי הדדי נינהו ולא בטילי ומאי
חיות דגמרי' מהאך ליגמר מוהאי י' הדרוש
הוא ומחדוש לא גמרינן אי הכי למאה וס'
נמי לא ליגמר אטו אנן קרובא גמרינן
לחומרא ליגמרינן דמדלוריייתא ברובא בטיל
רבא אמר לא נצרכא אלא למעם בעיקר
ד"רבקדשים אסור קא משמע לן דהכא שרי
ולייגמר

אין בשלה אלא שלימה. לא נמפרש בלחה
כדאי איל מבשל לה. לכן מקרא יולא מידי פשוטו וקרא משמע
דעם האהל אומבשלו: מ"ק סבר מחתך לה. מן האהל והדר מבשל לה
כדיהו ואשמועינן שלימה מבשלה ואינו מחבשת לחמיכות. ור"ש אהא
לשמועינן דכמות שיהא מחבשת
לאיל מבשלה: ללישנא קמא כו'.
והשתא קא מפייה למתא להאמן
לעיל ושניהם לא למדוה. ללישנא קמא
דלוקמין דבין מ"ק ובין ר"ש נהדי
איל מבשל לה ילפי הכך אמוראי
לעיל מזרוע בשלה אליבא דרבויי
הכל: וללישנא בתרא. אולדלוקמין
מ"ק דנקדשה אחרת מבשל לה ילפי
מלתייהו מדר"ש דחזין דבשל היתר
כדאי איסור וזרוע י' עטם הרבה
ובשר מועט (ה) שהכתף אינו כלל
זרוע דתנן בפרק הזרוע (לקמן דף
קלד:) איזוהי זרוע מן הפרק של
ארכובה עד (ז) ג' של יד אשפולדיון:
בשר ועטם. זרוע: כדאי בשר
ועלמות. דליל משערינן וקיס להו
לרבנן דששים איליה ושעריה רחמנא:
ומד' מאה. סבר עטם לא בעיל
לשעריה דהא לא פליט טעמא מינה
וכי משערין בשר זרועו כדאי בשר
דליל אכילת מאה: וכו' כו'.
היתר מכלל איסור שריי בעל איל
מן הזרוע והמירו לך הכתוב: לאו
למעוטי שאר איסורין. דלא ילפינן
להו מיניה: לא נצרכא. האו: וכו':
אלא לרבי יבואה דאמר. בנמינת
(דף כג:) מין במינו לא בעיל והאי
איל בעיל להכי אמר זהו דלא ילפינן
מיניה דליבטל מין נמינו אבל מין
בשאינו מינו ילפינן מינה למאה
וששים למר כדלית ליה ולמר כדלית

אין בשלה אלא שלימה. לא נמפרש בלחה
כדאי איל מבשל לה. לכן מקרא יולא מידי פשוטו וקרא משמע
דעם האהל אומבשלו: מ"ק סבר מחתך לה. מן האהל והדר מבשל לה
כדיהו ואשמועינן שלימה מבשלה ואינו מחבשת לחמיכות. ור"ש אהא
לשמועינן דכמות שיהא מחבשת
לאיל מבשלה: ללישנא קמא כו'.
והשתא קא מפייה למתא להאמן
לעיל ושניהם לא למדוה. ללישנא קמא
דלוקמין דבין מ"ק ובין ר"ש נהדי
איל מבשל לה ילפי הכך אמוראי
לעיל מזרוע בשלה אליבא דרבויי
הכל: וללישנא בתרא. אולדלוקמין
מ"ק דנקדשה אחרת מבשל לה ילפי
מלתייהו מדר"ש דחזין דבשל היתר
כדאי איסור וזרוע י' עטם הרבה
ובשר מועט (ה) שהכתף אינו כלל
זרוע דתנן בפרק הזרוע (לקמן דף
קלד:) איזוהי זרוע מן הפרק של
ארכובה עד (ז) ג' של יד אשפולדיון:
בשר ועטם. זרוע: כדאי בשר
ועלמות. דליל משערינן וקיס להו
לרבנן דששים איליה ושעריה רחמנא:
ומד' מאה. סבר עטם לא בעיל
לשעריה דהא לא פליט טעמא מינה
וכי משערין בשר זרועו כדאי בשר
דליל אכילת מאה: וכו' כו'.
היתר מכלל איסור שריי בעל איל
מן הזרוע והמירו לך הכתוב: לאו
למעוטי שאר איסורין. דלא ילפינן
להו מיניה: לא נצרכא. האו: וכו':
אלא לרבי יבואה דאמר. בנמינת
(דף כג:) מין במינו לא בעיל והאי
איל בעיל להכי אמר זהו דלא ילפינן
מיניה דליבטל מין נמינו אבל מין
בשאינו מינו ילפינן מינה למאה
וששים למר כדלית ליה ולמר כדלית

מסורת הש"ס

6 ולקמן ק' ו"ע"ג.
7 ספסותי מד... 8 ו' ו' ו'
9 חותם נחת פנ. ד"ה מה
10 חותם וחס' וחס' נת.
11 ד"ה ז"ל. 12 ו' ו' ו' ו'
13 ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
14 ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
15 ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'

תורה אור הש"ס

1. ויצא אל המזבח אשר
לפני י' וכפר עליו ולקח
מדם הטר וזרע השעיר
ותנן על קרנות המזבח
סביו. ויקרא טו ז'
ז'

הגהות הב"ח

א) ה"ה ד"ה ולישנא
בתרא וסי' ובשר מועט.
ב) ד"ה ד"ה ו' ו' ו' ו'
ג) ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ד) ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ה) ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ו) ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ז) ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח) ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ט) ח' ח' ח' ח' ח' ח'
י) ח' ח' ח' ח' ח' ח'

אשכולי ש"ס

אשכולי ש"ס. עטם השכם
מ"ק אדרבה דגמרינן: